

is performative, which means that if a verb has a form of the first person present tense, then acts of nomination and performance coincide (illocutive performativity); 3) a speech act is performative provided that it is simultaneously a successful action in the outer world (perlocutive performativity).

The second meaning of performativity is the most widely used, the third meaning is represented in declarative performative utterances. The first meaning which has been afterwards reflected in the “performative hypothesis” indicates the attempts of expansion of the notion “performativity”. It has been supposed that any utterance can be regarded as an implicite performative because it has a communicative aim and an illocutive force and the presence of a performative verb is implied in its structure. This broad meaning of performativity is not acceptable and the existing hypothesis is erroneous because even provided that there will be the same illocutive force performative utterances can't be identified with not-performative. Performative utterances express clearly illocutive function and in this way give a speaker an opportunity to relieve the recipient of the possible ambiguity of his or her speech act.

Key words: coincidence, locutive, illocutive and perlocutive performativity, performative hypothesis.

Отримано: 11.02.2015 р.

УДК 81-13; 81'38

Мамич М.В.

КУЛЬТУРОМОВНИЙ КОНТЕНТ ЖІНОЧОГО ЖУРНАЛУ 60-ИХ ТА 90-ИХ РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ

У сучасному журналістикознавстві активно послуговується поняттям *контент*. Як відомо, воно буквально означає ‘зміст, вміст’, а у вузькому термінологічному вживанні – це “загальний обсяг інформації Інтернету або окремого інформаційного ресурсу, реалізований як сукупність текстів; сукупність вмісту певного (друкованого чи електронного) часопису” [1, 132]. Це поняття наповнюватиметься конкретним змістом, якщо його використовувати, наприклад, для вивчення питань культури слово- та формовживання у певній сукупності текстів, текстів не лише як матеріалізованої інформації, але й насиченої ціннісними орієнтирами, ідеями, співвідносними з певним періодом в історії народу, його літературно-мовної практики. Зазвичай питання культури мови постають у статичному аспекті, тобто в проекції на порушення норм слововживання, граматики, пунктуації в конкретному виданні. Натомість мова як вагомий складник контенту медіаресурсу (на тлі аудіальної, зображальної, телевізійної, мультимедійної інформації) – це і джерело вивчення історії літературної мови. У такому разі питання “культура мови видання” може розв’язуватися в комплексі аспектів: власне мовного, комунікативно-прагматичного, етичного, лінгвокультурного, про що свідчать відомі публікації О. А. Сербенської, В. М. Русанівського, С. Я. Єрмоленко, А. О. Капелюшного, О. Д. Пономаріва, М. Г. Яцимірської, Т. А. Коць, О. В. Ожигової та ін.

Мета розвідки – обґрунтувати поняття ‘культуромовний контент видання’, систематизувати відхилення від норм слово- та формовживання на тлі сучасного розуміння лексичних, граматичних, орфографічних, пунктуаційних норм; зіставити статику й динаміку культуромовних ознак текстів жіночого журналу “Радянська жінка” / “Жінка”, що виходив у 60-их та у 90-их роках минулого століття.

У дослідженні виходимо з постулату, що модифікування мови на різних рівнях її системи – це прояви варіантності загальнолітературних норм, яка неповні закріплена у сучасних кодифікаційних працях (правописі, граматиках). Саме літературні норми журналістського тексту, закріплені в його текстах (текстова кодифікація) і відбивають суть поняття *культуромовний контент видання*. Вивчення цього феномену на матеріалі мови журналу “Радянська жінка” (нині – “Жінка”) актуальне й перспективне насамперед з практичного погляду: воно уможливило фіксацію явищ мови, узалежнених (1) від мовної політики суспільства, (2) пуритичних орієнтирів спільноти в кожний конкретний період часу. Обрані часові відрізки – 60-ті та 90-ті роки ХХ століття – це періоди, коли в газетно-журнальній публіцистиці, по-перше, прогресувала орієнтація на певні зразки слововживання російської книжної мови, на характерні правописні норми (шістдесяті роки), а по-друге, увиразнилися тенденції до утвердження на практиці питомих правописних норм та норм слово- і формовживання. Саме прескриптивна репрезентація літературного стандарту (стильові та стилістичні норми) в друкованих видан-

нях і виконувала основну законодавчу функцію. Роль ЗМІ тут – визначальна: вони покликані і підтримувати культуру мови на високому рівні, і транслявати певну ідеологію нормативності. “У цьому розумінні роль письма аналогічна ролі прапорів, гербів та інших культурних символів” [8, 233]. У певному дискурсі літературні норми відображають і припустиму варіантність, що відображає мовні смаки доби, прихильність соціуму до певних засобів вираження смислів, на зміну яким у наступні періоди історії мови можуть прийти інші.

З погляду сьогодення зазначений культуромовний контент має специфічні особливості, відмінності, що спостерігаємо на тлі утрадиційнених за останнє десятиріччя способів вираження смислу. Мова українського журнального видання “Радянська жінка” у 60-ті роки відбиває норми, запроваджені й відстоювані відповідно до мовної політики радянської спільноти. Писемний текст на відміну від усного малопоширеного був найбільшим орієнтиром у формуванні та регулюванні мово- та слововживання. Він становить культурну цінність, засвідчуючи стабільність мовних норм (лексичних, граматичних, правописних) періоду 40 – початку 90-х років минулого століття, на тлі якої були сформовані жанрово-стильові стереотипи. Щодо мови журналу “Жінка” 90-их років, то в його культуромовному контенті відзначаємо чинність тенденцій варіантності у слово- та формовживанні, прояви орієнтирів на питомі норми. Щодо типовості відхилень від правописних норм, то частина їх віддзеркалена у двох часових відтинках, що засвідчує “перехідність” періоду 90-их років у процесі переорієнтації культуромовних смаків спільноти.

Так, у культуромовному контенті журналу 60-их років виокремлено лексеми, що мають синонімічні відповідники в сучасній літературній мові, але в той період на них накладалося своєрідне табу, й у масову мовну свідомість вкорінювали варіанти, наближені за звучанням до характерних для російської мови. Йдеться про послідовне вживання слів: *сітка* ‘мережа’ (*Однак через нечітку роботу окремих галузей торговельної сітки іноді в тому чи іншому селі або селищі бракує потрібних населенню товарів* (квітень, 1960); *просьба* ‘прохання’ (*Департамент поліції, в Київську судову палату, начальникові Київського губернського жандармського управління та в інші установи з просьбою звільнити її дітей* (квітень, 1960); *учбовий* ‘навчальний’ (*Після шостої години вечора на «Точелектроприладі» починає свою роботу учбовий комбінат* (лютий, 1965); *виключно* ‘винятково’ (*Виключно велика роль комсомолу в організації культурного дозвілля молоді* (січень, 1966); *вірно* ‘правильно’ (*Усі доручення, виконувані дітьми, вихователька обов’язково перевіряє і прагне вірно оцінити роботу* (червень, 1962); *строк* ‘термін’ (*Таку відпустку керівник підприємства чи установи надає жінці за її просьбою на строк до трьох місяців* (травень, 1963); *трудитися* ‘працювати’ (*Що не кажіть, це так приємно, коли трудишся, стараєшся, часом і втомлюєшся, але все виходить до ладу, і люди вдячні тобі* (серпень, 1967). Детальніше див. [4].

Щодо мови публіцистичного стилю кінця ХХ ст. Т. А. Коць відзначала актуалізацію в ній таких пар слів, питомих українських основ, що є “атрибути культурно-літературної спадщини” [5, 114, 115]. Ці факти підтверджує і культуромовний контент жіночого видання 90-их. Порівняйте перевагу в 60-их слововживання *процент* ‘відсоток’ (77,4 *процента* всіх працевдатних жінок – *трудяться* (жовтень, 1969) і паралельні форми у 90-их: ... *біда, що саме їм відводилася роль отого процента, за допомогою якого можна було удавати повновладдя* (серпень, 1990), *Але ті тридцять з невеликим відсотків, котрі мали представляти жінок у парламенті...* (вересень, 1990). Цю норму кваліфіковано так: “У сучасній українській мові закономірно активізується слово відсоток (калька з латинської procentum), яке протягом десятків років було відсунуте на периферію запозиченою назвою процент” [6, 45]. Так само наводимо лише паралелі: *дійсно/справді* (*Я з власного досвіду знаю, що жінці дійсно важко, коли в домі мала дитина* (травень, 1963); *Справді, всі раніше приховувані болячки вилізли на поверхню* (травень, 1999); *І фахівці фірми розповіли, що, дійсно, огірки колись становили більше половини продукції* (січень, 1994); *слід/треба, варто* (*Тому, при виборі тональності шпалер чи фарб для стін передпокою слід уникати похмурих тонів складних малюнків* (травень, 1963); *Слід сказати, що досі КБ не потерпало через плінність кадрів* (серпень, 1990); *Треба пам’ятати, що зубні пастки, попри їх надзвичайно широкий асортимент, поділяються на дві групи: гігієнічні та лікувально-профілактичні* (серпень, 1998); *Жарти жартами, але варто запитати в тих, хто три роки тому щедро обіцяв неодмінно підвищити, поліпшити* (січень, 1994) тощо.

Показове для культуромовного контенту 60-их слово *інтерес* ‘зацікавлення’ (*І особливого інтересу набувають нові рекомендації для легких платтів* (квітень, 1966), ...*з величезним інтересом обговорюють результати історичної місії* (квітень, 1960). Натомість у 90-ті актуалізується й синонім, пор.: *Любов Іванівна вміла уважно й зацікавлено вислухати кожного* (жовтень, 1998).

Як росіянізми сприймаємо з погляду сучасної мовної практики слова *роди, родильний, післяродовий, дородовий* зам. *пологи, пологовий, післяпологовий*; *льгота* зам. *пільга*; *шерстяний*

зам. *вовняний*; *грузовик* зам. *вантажівка*; *путь* зам. *дорога*; *приступ* зам. *напад*; *любимий* зам. *улюблений* (*Герої **любимих** спектаклів комуніст Дудар, матрос Гайдай, лікар Платон Кречет, шахтар Макар Діброва та інші завжди викликали і викликають у радянської людини прагнення наслідувати їх приклад* (квітень, 1960) та деякі ін., поширені в культуромовному контенті 60-их. Частина з таких “відчужених”, витіснених з літературно-мовного вживання слів набула відтінку розмовності, як-от *доказувати* зам. *дowodити* (*Він розсердився, став їй **доказувати**, що вона дурна, нічого не розуміє* (лютий, 1967) – ВТССУМ, 235: 4. розм. Змогти, зуміти розказати, пояснити; *поздоровляти* зам. *вітати* (*Ось чому, **поздоровляючи** колектив фабрики з новим 1967* (лютий, 1967) – ВТССУМ, 834, без ремарки. 1. Вітати когось. Хоча, як бачимо, що в сучасній лексикографії ці відтінки не завжди виділено.

Відмежовуючись від багатьох форм слів, які щонайменше нагадують російськомовні аналогії, нині мовознавці відповідно до пуристичних тенденцій у формуванні ядра літературної лексичної норми радять їх замінювати. Одні з цих слів мають характерні префікси, що викликають асоціацію ‘це по-російському’. Йдеться про слововживання на зразок: *схарактеризувати* зам. *охарактеризувати* (квітень, 1960), *дотримуватися* зам. *додержуватися* (квітень, 1960); *виявити* зам. *проявити* (квітень, 1960); *вдатися*, *потопати* зам. *удатися*, *утопати* (*З перших же днів їй **удалось** міцно здружити ланку, яку колгоспники так і почали називати ланкою друзних* (травень, 1963); *Утопають в зелені і квітах вулиці Енгельса, Котовського* (травень, 1963). З цих самих причин нині відмежовуються від нормативних у 60-их, уживаних у 90-их: *добиватися* (правильно: *домагатися*) (*Після довгої і **впертої** спільної боротьби 5 червня 1904 року, нарешті, **вдалось** **добитися** звільнення з тюрми Марії Іллїніччи* (квітень, 1960); *На мою думку, наша медицина змогла значно виграти, якби ми **добилися** змін в оподаткуванні* (серпень, 1990); *розбиратися* (правильно: *розумітися*) (*Марія Олександрівна добре **розбиралася** в них* (квітень, 1960); *зримий* (правильно: *очевидний*, *виразний* і под.) (*Все **зримішими** стають паростки нового в житті членів колгоспу, який з ім'ям Ленїна крокує до свого прекрасного майбутнього* (квітень, 1960); *виключати* (оптимальнішим до ситуації вважають слово *вимикати*) (*В спальнях **виключили** світло, зменшили його у вестибюлі* (квітень, 1960) тощо.

У культуромовному контенті журналу “Радянська жінка”/“Жінка” другої половини ХХ століття є чимало прикладів стереотипних книжних формул, зворотів, штампів, які варто омінати, замінювати питомими аналогами, як-от: *Жінка опинилася в **безвихідному** становищі* [у безвиході] – *їй довелося робити вибір між сліпотою і знищенням дитини, яку вона носила під серцем* (квітень, 1960); *Захворювання, в **більшості** випадків* [здебільшого], *викликане травматичним пошкодженням сфінктера сечового міхура та опорних тканин, що утримують міхур* (жовтень, 1995); *Цього року **матимемо у достатній кількості*** [достатньо] *ліки проти діабету* (серпень, 1967). Знаковою культуромовною рекомендацією 90-их стало уникання зворотів на зразок *перш за все, у першу чергу*, які рекомендують замінювати словом насамперед, пор. у текстах: *Представниці прекрасної половини людства **віддають свої симпатії** спорту **перш за все** задля гармонійного розвитку, красивої фігури* (серпень, 1990); ... *жінці необхідно в **першу чергу** займатися дітьми і домом* (серпень, 1990) – *Зароблені кошти **витрачаємо насамперед** на придбання художньої літератури та періодики, екскурсії й мандрівки — зокрема, були всією сім'єю у Празі й Римі* (лютий, 1997).

Впадають в око словоформи з активними в 60-их роках словотворчими засобами, а саме: 1) з суфіксом -очн- (*Новикова **готує їжу в електроварочному** казані* (листопад, 1958); 2) з суфіксом -очк- (*Добре **розбираються** жінки на селі в якості шерстяних **кофточок*** (квітень, 1966); *Співробітникам **відділу доводиться багато працювати, щоб створити **матері-одинокці**** певні умови для виховання дитини,— **закінчила розповідь** Любов Миколаївна* (грудень, 1960); 3) у віддієслівних утвореннях з суфіксом -к- (*Ленін від душі **радів добре виданим книгам і обурювався** поганим добором матеріалу та поганою **брошуровкою** книг* (квітень, 1969); 4) з суфіксом -щик- (*Тут **працювала** лише одна бригада, до якої входило **дев'ять монтажників, зварників і **крановщиків***** (лютий, 1965); 5) з суфіксом -уч-/юч- у субстантивованих дієприкметниках: *Жінка ця – **завідуюча** кафедрою Азербайджанського медичного інституту імені Нарїмана Нарїманова – Ніса-Ханум Мусабекова* (квітень, 1960); *Зінаїді Вікторівні, **завідуючій** кондитерським цехом ресторану «Москва», **приємно мати** таку **кмітливую** ученицю, є **кому передати** багаторічний досвід* (серпень, 1967). Почасті такі словоформи зафіксовано й у 90-ті роки: *Саме вони **становлять** половину **працюючих*** [треба – *працівників*] *у республіці* (серпень, 1990); *Обрану без підказок **«головуючого»*** [треба – *голови*] *тему* (серпень, 1990); ... *і **золотаве різьблення** були **проявом **пануючого***** [треба – *панівного*] *тоді **стилю бароко*** (серпень, 1990) і под.

В аналізованому культуромовному контенті є виразні ознаки чинності певних норм графіки й орфографії та одночасний незбіг із сучасними нормами “Українського правопису” (1993 р.). Йдеться про: 1) відсутність графеми г (*Грунт для **квітника** треба добре обробити і **внести** **добри-***

ва, але для цього не можна використовувати свіжий гній (квітень, 1969); 2) особливості написання іншомовних слів, власних назв, зміни до графічного оформлення яких внесено в 90-их роках [7, 10, 55, 102] (Але побачивши біля конвейерної стрічки молоденьких дівчат і хлопців, що бояться поворухнутися (липень, 1969); Слава і Вячеслав помаленьку обставляли свою простору і сонячну кімнату (березень, 1965); Мороз розмалював вікна візерунками, на вулиці завірюха, в навкруги кактуси, наче ти не в Києві, а десь в Арізоні, в горах Чілі або саванах Африки (березень, 1967); У суботу перед Зеленими святами – трійцею – гілки тополі разом із гілками інших дерев втикали у ворота (серпень, 1990), пор. це слововживання у пізніший час: Тримали її до Трійці, либонь після цього вона втрачає силу (квітень, 1997). Статті журналу не відбивають послідовне дотримання правила чергування у//в, а тому поширений в на початку (В гімназії хімію не викладали, і Олександр Іллєч сам вивчав цю науку (квітень, 1960), Втім, що означає це «мало»? (серпень, 1990), у середині (Цей візит – новий вклад в справу зміцнення миру на землі, в справу зміцнення дружби між радянським і французьким народами (квітень, 1960) речення, уживають прийменник у там, де мав би бути варіант в (...заходилися влаштовувати безплатні вегетаріанські обіди у навчальних закладах, на вокзалах і просто на міських площах (вересень, 1993).

Культуромовний контент журналу “Радянська жінка” засвідчує, що пошуки стилістично виразного слова часто йдуть по спіралі. Це бачимо на функціонуванні, наприклад, таких слів-синонімів, як *нині*, *нинішній* – сьогодні, сьогоднішній, *торік* – того року, *звісно* – звичайно. У сучасній мові публіцистики перші члени пар частотні, а у 60-ті роки вони справляли враження стилістично маркованих мовних знахідок. Мовознавці застерігали: “Важливо, щоб стилістичне забарвлення слів *нині*, *нинішній* не втрачалось, щоб вони не стали спочатку нейтральними, а потім і висловами-штампами” [6, 105]. Пор. приклади: *Пам’ятаю, яке велике враження справила на нас надрукована торік в газеті “Известия” стаття про досвід київської фірми “Світанок”* (серпень, 1967); *Нині так вчать вже тисячі учнів* (травень, 1963); *Так сталося і з нинішнім, так званим геометричним, стилем. Не можна сказати, що він переважає в сьогоднішній моді, однак, незважаючи на свою незвичність і сміливість, а може і завдяки їм він завоював багато прихильників* (лютий, 1967); *Звісно, не легко було все кинути* (травень, 1963). Отож, мода на такі сучасні для нас слова зароджувалася майже півстоліття тому, ці паростки пробивалися крізь застигла лексичних і фраземних відповідників, притаманних російськомовному вживанню.

Цю саму думку висловив на сторінках журналу “Жінка” В. С. Фіялко, який у січні 1994 року вперше у цьому контенті запропонував культуромовну консультацію та домашнє завдання. Цитуємо: “За попереднього «крилатого» часу таке «суржиківання» та «калькування» заохочувалося, бо мало «зближувати» дві великі слов’янські мови — російську та українську. Хоча слово «зближувати» у даному випадку можна успішно замінити словом «вिति́снити». Зокрема, часто можна почути вислів приймати участь (рос. *принимать участие*). Оскільки дієслово «приймати» українською часто означає «усувати, забирати», то вираз «приймати участь» має значення зовсім протилежне російському: *позбавити себе участі!* Отож започатковуємо своєрідний словничок найпоширеніших кальок з російської”.

Представлений матеріал засвідчує, що в історії української літературної мови ще багато непізнаних текстів, які б відкривали перед нами систему і структуру мови в кожному конкретний період її розвитку, унаочнювали динамічні процеси культуромовного контенту газетно-журнальних видань.

Список використаних джерел

1. Журналістика: словник-довідник / автор-укладач І. Л. Михайлин. – К. : Академвидав, 2013. – 320 с.
2. Капелюшний А. О. Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах / А. О. Капелюшний. – Л. : ЛНУ, 2000. – 60 с.
3. Коць Т. А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі / Т. А. Коць. – К. : Логос, 2010. – 303 с.
4. Мамич М. В. Культуромовний контент журнальної публіцистики 60-х років ХХ століття (на матеріалі видання “Радянська жінка”) / М. В. Мамич // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Лінгвістика”. – Херсон, 2014. Вип. 23. – С. 94–98.
5. Ожигова О. В. Українська мова: зворотний зв’язок / О. В. Ожигова. – К. : Грамота, 2007. – 184 с.
6. Русанівський В. М. Життя слова / В. М. Русанівський, С. Я. Єрмоленко. – К. : Вища школа, 1978. – 191 с.
7. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – 4-те вид., випр. й доп. – К. : Наук. думка, 1993. – 240 с.
8. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс / Г. М. Яворська. – К., 2000. – 288 с.

Анотація. Стаття присвячена питанням культури мови журнального контенту другої половини ХХ століття. Зафіксовано й кваліфіковано типові розбіжності, що існують між нормами слово- та формовживання у шістдесятих та дев'яностих роках. Окреслено тенденції до посилення варіантності у слововживанні наприкінці минулого століття.

Ключові слова: культуромовний контент видання, літературна норма, мовна практика, лексична норма, граматична норма.

Summary. The article represents the cultural-speech content of «Soviet Woman» and «Woman» magazines in terms of historical dynamic of vocabulary, spelling, and grammatical norms of modern literary language. The concept of 'cultural-speech publishing content' explained as literary norms of journalistic text set forth in this report. The prospects of this phenomenon research were noted with practical standpoint: it enables fixation phenomena of language that are dependent (1) of the language policy of society, (2) of puristic community guidelines at any given time period.

Chosen time intervals were characterized as periods when the newspaper and magazine journalism, firstly, progressed focus on certain patterns of Russian book language usage, on typical orthographic norms (sixties), and secondly, the trend towards consolidation on practice specific orthography norms and speech-shape norms were marked out. Prescriptive standard of literary representation in print perform basic legislative function. The role of the media is determining – they are intended to support the culture and language at a high level and to broadcast a normative ideology. In certain discourse literary standards reflect the permissible variability that reflects tastes of era, and commitment of society to some means of expressing meaning to change that in the next periods of the history of language others could come.

Typical differences qualified that exist between the norms of word- and form-usage in the sixties and the nineties were fixed. Trends to increased variability in word-usage at the end of last century were outlined. Emphasis was made on those feature word-usage that were highlighted in the sixties and regained contemporary forms in the nineties.

Extralinguistic and intralinguistic factors of cultural and linguistic of women's magazine content were noted.

Key words: cultural-speech content, norm of the literary language, language practice, lexical norm grammar norm.

Отримано: 12.01.2015 р.

УДК 811.161.2'373.7:821.161.2-1

Маркітантов Ю.О.

ПРИСЛІВ'Я ЯК ІНТЕРТЕКСТУКАЛЬНІ МАРКЕРИ У ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ ІВАНА ІОВА

Вивчення будь-якого твору, а особливо художнього, який є культурним феноменом, приводить до розуміння того, що письменник жодним чином не може абстрагуватися від створених до нього текстів, тобто витворити ідеально нову річ. Усе, що з'являється нове, – це контамінація вже відомих образів, ситуацій, сцен, які переплітаються у найрізноманітніших зв'язках, стосунках, єдностях і запереченнях, з новими, витвореними уявою автора, в результаті чого народжується нова художня сутність.

Присутність у певному тексті елементів інших текстів чи власне інших текстів свідчить про введення в цей текст культурних кодів, що існують у суспільній свідомості носіїв мови. В науці це явище з легкої руки французької дослідниці болгарського походження Юлії Крестевої назване інтертекстом чи інтертекстуальністю (1967 р.).

Ґрунтовне тлумачення цих понять зробив Ролан Барт: «Кожен текст є інтертекстом: інші тексти присутні в ньому на різних рівнях у більш або менш пізнаваних формах: тексти попередньої культури і тексти оточуючої культури. Кожен текст це нова тканина, зіткана із старих цитат. Обривки культурних кодів, формул, ритмічних структур, фрагменти соціальних ідіом тощо – всі вони поглинуті текстом і перемішані в ньому, оскільки завжди до тексту і навколо нього існує мова. Як необхідна попередня умова для будь-якого тексту інтертекстуальність не може бути зведена до проблеми джерел і впливів: вона – загальне поле анонімних формул, походження яких рідко можна виявити, несвідомих або автоматичних цитат, що даються без лапок» [2, 78].

На цьому «загальному полі анонімних формул» значне місце займають паремії. Як стверджують науковці, які дотримуються традиційного погляду на сутність паремії, вона «функціонує у мовленні, говориться у конкретному випадку, але завжди має узагальнений зміст» [6, 6].